

PRINS EUGEN
och
BIRGITTASTIFTELSEN

Sven E Noreen

Stiftelsens årsberättelse
1992

Birgittastiftelsens småskriftserie nr 1

Förord

Prins Eugen ansågs vara radikal, ett epitet som en påpassad kunglig höghet lätt kunde förvärva. Han har också ibland kallats "den röde prinsen". Färgen på denna skrift kan därför - om man så vill - ses symboliskt.

En människa i prinsens höga ställning är svår att komma in på livet - här finns många konventionella skrankor att forcera. En nyligen frisläppt brev-växling mellan prinsen och Verner von Heidenstam ger dock en glimt av hans personlighet.

Prins Eugen var Birgittastiftelsens ordförande från dess grundande 1920 till sin död 1947. Detta är ett av skälen till att stiftelsen ägnade en "Vadstenahelg" hösten 1992 åt prinsen och hans gärning. Huvudtalare varf överintendenten Dag Widman, som berättade om konstnären Eugen medan undertecknad beskrev hans roll i Birgittastiftelsen, ett föredrag som här publiceras. Även stiftelsens berättelse för det händelserika året 1992 återges.

Sedan några år tillbaka inbjuder stiftelsen till sk Vadstenahelger, där skilda ämnen kring den heliga Birgitta och Vadstena behandlas.

Vi har här haft djärvheten att presentera detta häfte som stiftelsens småskrift nr 1. Detta kräver naturligtvis en fortsättning och vi planerar för att den livliga föreläsningsverksamhet som stiftelsen numera bedriver skall ge material till ytterligare publikationer.

Sven E Noreen

Prins Eugen och Birgittastiftelsen

Prins Eugen fick sina första kontakter med Östergötland och Vadstenabygden genom Verner von Heidenstam. Redan på 90-talet började de brevväxla och hade under årens lopp många personliga kontakter, där naturligtvis de konstnärliga frågorna stod i focus. Eugen var starkt - ehuru ej officiellt - engagerad i striden mellan Konstakademien och det oppositionella Konstnärsförbundet.

I Linköpings biblioteks Heidenstamarkiv finns en brevsamling, som ger en intressant bild av förhållandet mellan prinsen och författaren.

Eugen börjar sina brev med Bäste - eller Käre - Heidenstam och slutar med "Din tillgivne vän Eugen". Efter några år har han blivit så intim att han skriver "Käre Verner".

Heidenstam envisades genom alla år med "Ers kunglig höghet" och avslutar: "Prinsens vördsamt tillgivne". Man kan ha en stilla fundering om hur tilltalen var mellan skål och vägg. Heidenstam är så vördnadsfull att han efter 30 års bekantskap skriver (1923): "I tacksam hågkomst af en vänskap - om det tillåtes mig att använda ett sådant ord."

Prinsens brev blev ofta mycket personliga. I sin 50-årsgratulation till författaren 1909 gör han därför ett tillägg: "Obs mina utgjutelser äro privata."

För Eugen bör kontakten med Heidenstam ha varit betydelsefull ur konstpolitisk synpunkt. Här ett exempel: Prinsen skriver 1893 angående den svårt hjärtsjuka skulptören Per Hasselberg, som var en av de aktiva inom Konstnärsförbundet och därför omdiskuterad trots sin traditionella konst (Snö-klockan), som dock i vissa kretsar ansågs vara för sinnlig.

Eugen vädjar om "ett allvarligt ord med anledning av Hasselbergs Farfadern eller med anledning av de ovärdiga skrivelser om densamme, som de sista dagarna varit synliga i SvD _!". "Jag menar ej något svar på insändaren, nej ett ord om saken i stort sett och det sorgliga faktum att uppfattningarna om konst står så lågt här hemma, lägre än som är anständigt och inte nog härmed utan att man till och med är hätsk mot verkligt god konst. Det där sedlighetsfromleriet betyder ingenting, det är inskränkthet, fast en smutsig sådan, men att man hånar och gycklar om ett allvarligt verk, om det som en fin människa har tänkt och känt djupt och varmt, det är samvetslöst och det upprör mig."

Eugens reaktion inför Hasselbergs öde är karakteristiskt för honom. Hans agerande för Ernst Josephsons Strömkarlen är ju välkänt. Målningen har nu en hedersplats på Valdemarsudde.

Prins Eugen framför flygeln till Örgården, beundrande molnformationerna över slätten, som han så ofta målade. Foto: 1925, Waldemarsudde.

Prins Eugen på verandan till sitt älskade Örgården 1925. Foto: Waldemarsudde.

Även politiskt diskuterade de båda herrarna. Jag citerar ur ett brev från prinsen:

"Många undrar öfver att jag ej haft mina sympatier hos Tyskland som i alla fall var min moders fädernesland. Men hvilka de intryck än äro jag under uppväxten fått af henne, inte var det beundran för Preussens brutala hänsynslöshet och maktlystnad som hon haft tillfälle känna af på allt för nära håll, fast hon trots detta — hoppades på Tysklands enhet..."

Heidenstam har däremot en onyanserat protysk inställning. Det framgår av ett brev från 1918: "de (tyskarna) äro ju en stark och i grunden fredsälskande ras, som kanske i en stor republik kunna förverkliga Bismarcks tanke".

Heidenstam var sedan 1903 bosatt på Naddö herrgård utanför Vadstena. Eugen besökte honom ofta där. Redan 1912 började Heidenstam söka efter en lämplig bostad för prinsen. Blå var Nässja herrgård vid den sk domarringen aktuell.

Men året därpå lyckades vännen ordna en lämplig bostad, Örberga prästgård. "Huset ligger på själva höjdrönet med fin utsikt öfver hela Vättern", skriver Heidenstam.

Eugen älskade landskapet. Han skriver till sin mor: "För närvarande målar jag sädesskyllar som man måste passa på medan de står kvar, på grund av åskregnen har de lyckligtvis måst stå längre än annars var meningen."

1915 förvärvade prinsen med Heidenstams hjälp en tomt i Örberga by och där uppfördes en liten herrgårdsliknande anläggning som fick namnet Örgården. Nu hann han inte måla "derför att jag för ögonblicket är arkitekt och byggmästare och trädgårdsmästare och stenhuggare (åtminstone stengläggare) och tapetserare och möblerare..."

På Örgården kom Eugen att vistas och måla under många perioder fram till 1920. Men konstnärslösheten gjorde honom så småningom rastlös. 1921 vill han - dock utan framgång - överlåta Örgården till Heidenstam. I ett brev till författaren skriver han: "jag får alltmera klart för mig att det rent måleriskt ej naturligt passar mig. Någon sade mig, jag tror det var kronprinsen: det saknas vertikaler... och det är just rätta ordet --- Mina målningar är oftast bara ett resonemangsparti". Det var en hård självkritik som nog får sägas vara ganska berättigad.

På 1910-talet växte ett nytt intresse fram för den heliga Birgittas gärning. Det gällde inte minst Vadstena klostermiljö och den birgittinska konsten. En höjdpunkt blev den stora Birgittautställningen 1918, där den unge Andreas Lindblom var den drivande kraften - han som sedermera blev, låt oss kalla det, Birgittastiftelsens "ständige sekreterare".

Klosterbyggnaderna upplevde under denna tid en svår förnedringsperiod som hospital - eller sinnessjukhus, som det då kallades. Klosteranläggningen bestod av svårt nedslitna och för allmänheten helt otillgängliga byggnader. 1920 fattade emellertid riksdagen ett beslut att nytt sjukhus skulle byggas i Vadstena. Frågan uppstod då omedelbart hur de gamla klosterbyggnaderna kunde utnyttjas.

Den store folkbildaren och rabulisten Fabian Månsson föreslog i riksdagen att här skulle förläggas en folkhögskola för arbetarrörelsen. Den heliga Birgitta och marxismen - hur kunde det gå ihop? Kanske blev Månssons djärva ideer den tändande gnistan för bildandet av Birgittastiftelsen.

Detta år (1920) samlades nämligen ett antal birgittaentusiaster (30 st) i St Claras kyrksal i Stockholm för att finna en "värdig" användning av de - som man trodde - snart friställda klosterbyggnaderna. Det var en kvalificerad skara som här möttes. Ärkebiskopen, Nathan Söderblom, valdes till ordförande och sekreterare blev Mats Amark. Bland deltagarna återfinnes kända namn såsom Sigurd Curman, Otto Janse och Gerda Boethius. Dock ej Andreas Lindblom, primus motor i den stora birgittautställningen två år tidigare, som vid den tiden var utomlands. Bland bemärkta östgötar fanns Claes och Greta Lagerfelt och Louise Stenbock. Emilia Fogelklou och paret von Rosen, Eric och Mary, deltog och gav redan från början en viss idealistisk prägel åt stiftelsen. Aktiv från början var också kyrkoherden i Vadstena, Claes Törner.

Situationen var alltså den att de församlade i Clara kyrksal trodde att Medicinalstyrelsen nu skulle evakuera klosterbyggnaderna. Det skulle dock dröja 35 år innan riksdagens beslut förverkligades. Men entusiasterna 1920 var fulla av ideer om hur klostret skulle utnyttjas. Efter att realisten Sigurd Curman inledningsvis hade anfört att den stora frågan var klosterbyggnadernas praktiska användning utbröt en mist sagt förvirrad diskussion. Här fanns ideer om mindre gudstjänster, församlingsaftnar, ungdomsmöten, modernmöten - vad det nu är? - lokaler för barnarbetsstugor, barnkrubbor mm. De disparata ideerna koncentrerades så småningom till tanken på en kvinnlig utbildningsanstalt. Tidstypiskt är förslaget att "utbilda hjälparinnor", som oavlönade skulle "vid sidan av sitt egentligen levnadskall i sin hemort, särdeles på landsbygden vara till hands".

Många inlägg gällde ideell utbildning av flickor. "Fru Söderblom framhöll att vi behöver heliga, starka och fromma människor till anstalten". Hon talade om utbildning till en normalskolekompetens som hon ansåg "vida nödvändigare än den för de flesta flickor onödiga studentexamen".

Av de många ideerna om utbildning för flickor utkristalliserades till slut förslaget om ett "Vadstenakollegium", lokaliserat till klosterbyggnaderna, och en särskild kommitte tillsattes för att utreda denna fråga. Bakgrunden var oron för att de privata flickskolorna skulle avskaffas och att realskolan skulle bli gemensam för flickor och pojkar. Men, skriver kommittén för Vadstenakollegiet "det är dock en väsentlig skillnad mellan gossar och flickor. Det behöver finnas speciella flickskolor och kanske kunde man i Vadstena få en idealtyp för en sådan högre flickskola".

Fru Söderbloms oro var inte helt obefogad. Just då arbetade en statlig kommission som 1922 lade ett förslag om de privata flickskolornas avskaffande.

Inga av de många hugskotten från 1920 års möte realiserades men två beslut fattades: *att* en stiftelse skulle bildas vars huvudsyfte var att bevara klostermiljön i Vadstena och *att* till stiftelsens ordförande utse prins Eugen. Denne hade, tydligen lite obetänksamt just före en utlandsresa, accepterat uppdraget.

Vid den konstituerade stiftelsens första sammanträde i Vadstena 23/7 1921 anför prinsen ganska öppenlydligt sina betänkligheter.

"När jag läste om alla de mångskiftande planerna", säger han, "blev jag rätt betänksam och jag kan ej säga att jag blivit det mindre nu, sedan jag sökt sätta mig in i frågan, tvärtom synes mig svårigheterna minst lika stora".

Eugen kom att leda stiftelsens verksamhet fram till sin död 1947 och man kan fråga sig vilken betydelse han fick.

Protokollen från denna tid är skäligen intetsägande men man kan konstatera att tankarna på ett Vadstenakollegium eller liknande rann ut i sanden för en mer realistisk bedömning av byggnadernas användning. Nu skall sägas att det inte hände särskilt mycket på 20-talet eftersom klosterbyggnaderna alltså var ockuperade av sjukhuset.

Inför Birgittajubileet 1923 - det gällde 550-årsminnet av Birgittas dödsdag - försökte Eugen utnyttja sin vänskap med Heidenstam för ett högtidstal - men förgäves. Prinsen skriver: "Vi skulle livligt och varmt önska att Du hölle festtalet öfver Birgitta. Alla ansåg att Du var alldeles intresserad därtill." Heidenstams avböjande svar till prinsen är intressant och jag citerar därför det väsentligaste i brevet:

"Vår stora åldmor bland helgon, tante Birgitte, som Rosarna kalla henne på grund av någon släktskap - blef det alltså lika svårt att komma till tals med. Jag har ej nog följt med de senare års Birgitta-forskning. Den är ej så lätt tillgänglig naturligtvis allra minst häri/rån. Många i Vadstena skulle vara kun-

nigare i den än jag. Nej, Prinsen, så ledsen det gör mig, men detta är omöjligt. Jag tror att hvad man en gång skri/vit en bok om det blir på något sätt neutraliserat... En sådan oförmåga kan påminna om vad vi på skämt helt enkelt brukar kalla "smita"."

Heidenstam hade uppenbarligen dåligt samvete för sin "oförmåga". Var detta ett tidigt tecken på den skaparförslamning som kom att känneteckna författarens ålderdom?

Selma Lagerlöf, som inte led av letargi, skrev högtidstalet, som hon dock på grund av sjukdom inte kunde hålla själv.

Omkring 1930 började det hända en del kring Birgittastiftelsen. 1928 valdes Andreas Lindblom till sekreterare och skulle så förbli i många händelserika år. Det började strömma in pengar till klostrets restaurering. Prinsen skänker 1931 5.000 kronor och året därpå får Stiftelsen 15.000 kronor av lotteri-medel. Detta möjliggjorde Kapitelsalens restaurering, som var klar 1932. From denna tid var det Lindblom som med fast hand ledde Stiftelsens verksamhet. Han har ägnat sin dåvarande ordförande några älskvärda ord i minnesboken "Utsikt från Skansen":

"Trots att jag inte kunde räkna mig till hans intima vänner, fick jag under de många gånger jag besökt honom där (Örgården) eller på Valdemarsudde flerfaldiga vänskapsbevis och värdefulla impulser. Han kunde vara mycket kritisk och med sin rättrådighet sade han alltid klart ifrån sin mening..."

Jag misstänker att Eugens kritiska hållning kunde ha en välgörande dämpande effekt på Lindbloms entusiasm.

Genom den fortsatta hospitalsverksamheten inom klosterområdet förde stiftelsen länge en tynande tillvaro. Det framgår bl a av styrelseberättelsen att inga årsmöten hölls mellan 1929 och 1931. Medlemsantalet var 1931 32 ständiga (de avlidna inräknade) och 82 årliga.

Men pengar började strömma in. Det berodde dels på den prestige prins Eugen åtnjöt, dels på Lindbloms eminenta tiggarförmåga. Sekreterarens aktivitet och iderikedom märktes på flera sätt. 1933 beslöt styrelsen att inrätta Bibliotheca Birgittinae, en samling som - vågar man säga - har fått internationella kvaliteter.

1934 var det dags att agera för munkklostret, som då stod tomt och öde. Stiftelsen hemställde tillsammans med Turistföreningen om att få utnyttja lokalerna till vandrarhem "för svensk ungdom vilken under ferie- och semesterdagar till fots eller på cykel eller på annat sätt önskar bege sig utanför hemortens gränser på ett sunt vandringliv".

Stiftelsen fick begärd dispositionsrätt och ett vandrarhem inrättades.

Det skulle dröja ytterligare många år innan stiftelsen kunde förverkliga sitt huvudmål, att överta och vårda klosterområdet i dess helhet. Det var först 1954 som staten överlät ansvaret till stiftelsen och en upprustning på allvar kunde igångsättas. Men då var prins Eugen död sedan sju år.

Prins Eugens stora betydelse gällde dess första trevande decennier. Han överrumplades att påta sig den svåra uppgiften att vara ordförande 1920 och ledde sedan verksamheten fram till etablerandet av en stabil kulturinstitution, som några år efter hans död kunde ta över hela ansvaret för Birgittas kulturarv. Jag tror att prinsens oväld och kritiska sinnelag betydde mycket för framgången.

Vad hände sedan?

Birgittastiftelsens historia slutar förvisso inte med prins Eugens död 1947. Tvärtom var grunden nu lagd för en framgångsrik verksamhet för att rädda klosteranläggningen. Efter att ha väntat i 34 år fick stiftelsen 1954 äntligen uppleva att riksdagens beslut från 1920 förverkligades. Staten uppdrog detta år åt stiftelsen att för framtiden förvalta och vårda klosterområdet omfattande elva byggnader på ett område av 28.000 m². "Vårt viktigaste mål från anno 1920 var äntligen vunnet", skriver Andreas Lindblom triumferande.

Men ännu återstod många problem, framför allt ekonomiska. Planerna på ett "gästhem", ett hotell under - värdiga former - hade länge ventilerats och började nu ta form. Kvalificerade arkitekter var inkopplade på denna grannliga uppgift, i första hand Erik Lundberg och hans närmaste medarbetare Uno Söderberg.

En ombyggnad av de hårt nedslitna byggnaderna skulle komma att kosta miljoner och stiftelsen saknade egna medel. Sekreteraren, Andreas Lindblom, var en suverän tiggare och lyckades med sin charm finna många donatorer. En del av dem finner man med namns nämnande som bidragsgivare till olika rum i klostret. Men enskild offervilja räckte inte långt för detta väldiga projekt. Inte heller generösa bidrag från Kungafonden och Lotterimedelsfonden kunde täcka kostnaderna. Det var först när dåvarande vice ordförande landshövding Per Eckerberg lyckades övertyga AMS att detta var ett lämpligt sysselsättningsobjekt, som erforderliga medel kunde ställas till förfogande.

Den stora restaureringen igångsattes 1962 och gästhemmet kunde öppnas två år senare. Så fortsatte ombyggnaden med norra längan (dormitoriet).

Då gjordes den sensationella upptäckten att det under seklernas lopp hårt ombyggda klostret dolde en kärna från 1200-talet, Folkungarnas kungapalats. Åran av denna upptäckt och den skonsamma rekonstruktionen av palatset med dess "kungasal" får tillskrivas Riksantikvarieämbetets lvar Anderson, som i samråd med överantikvarie Bertil Bertelson svarade för restaureringen.

Nu återstod upprustningen av munkklostret, som sedan folkhögskolan flyttat in i egna lokaler vid Vätterns strand stod övergivet och förfallet. Behovet av en restaurering var stort, både för det nya gästhemmet och för staden. Under den period av 70-talet då Vadstena ingick i Motala kommun gavs möjligheter till ett beredskapsarbete och efter hårda nedprutningar utfördes en ombyggnad av munkklostret till restaurang. Här erbjuds nu en magnifik matsal i munkarnas sovsal (dormitorium).

Birgittastiftelsen kan idag se tillbaka på ett långt, mödosamt men till slut lyckosamt arbete a bevara och återanvända Birgittas klosteranläggning. På senare år har stiftelsen etablerat ett positivt samarbete med Vadstena kommun, som innebär att stiftelsen avlastas den affärsmässiga driften av hotell- och restaurangrörelsen. Stiftelsen kan ägna sig åt sin viktigaste uppgift: att förvalta arvet efter Den Heliga Birgitta.

Birgittastiftelsens årsberättelse för år 1992

Medlemmar

Stiftelsens medlemsantal uppgick vid årets slut till 403 personer, varav 178 ständiga.

Styrelsen

Styrelsen har under året haft ett sammanträde (18/9) och arbetsutskottet fem (3/4, 18/9, 7/10, 5/11, 1/12).

Årsmöte avhölls 18/9 1992, varvid docent Birgitta Fritz, Riksarkivet, talade om Vadstena klosterkyrka som kunglig gravkyrka.

Styrelsen har haft följande sammansättning (årtalet för inval inom parentes):

Ordinarie ledamöter:

landshövding Rolf Wirten, självskriven ledamot, ordförande
biskop Martin Lönnebo, självskriven ledamot
kontraktspastor Kjell Karlsson, Vadstena, självskriven ledamot
riksantikvarie Margareta Biörnstad, representant för Riksantikvarieämbetet
byrådirektör Hans Ringvall, representant för Byggnadsstyrelsen
kommunfullmäktiges ordf. Christer Eke-Göransson, repr. för Vadstena kommun
rektor Ragnhild Danell, representant för Vadstena folkhögskola
läsantikvarie Sven E. Noreen, vice ordförande (1990)
docent Mereth Lindgren, sekreterare (1990)
kamrer Nils Ahlberg, skattmästare (1990)
prosten Göran Grefbäck (1990)
avdelningsdirektör Åke Nisbeth (1990)
arkitekt Uno Söderberg (1990)
kyrkvärden Stig Gunnarsson (1990)

Suppleanter:

I:e antikvarie Karin Andersson (för riksantikvarien)
avdelningsdirektör Birgitta von Haslingen (för Hans Ringvall)
sjukvårdare Tommy Palmqvist (för Christer Eke-Göransson)
f. personalchefen Sven-Ola Svensson (för Ragnhild Danell)
läsassessor Björn Sälde (för Sven E. Noreen)
friherrinnan Catharina Gripenstedt (för Mereth Lindgren) (1992)
fil. kand. Göran Tagesson (för Stig Gunnarsson) (1990)
I:e antikvarie Jonna Stewenius (för Nils Ahlberg) (1992)
jur. kand. Christer Planander (för Göran Grefbäck) (1990)
fil. dr. Birgitta Olai (för Åke Nisbeth) (1990)
amanuens Katarina Edenheim (för Uno Söderberg) (1990)

Verkställande ledamot

Lars Olai (adjungerad till styrelsen)

Arbetsutskottet

har bestått av Sven E. Noreen, ordförande, Nils Ahlberg, Göran Grefbäck, Stig Gunnarsson och Mereth Lindgren, sekreterare. Lars Olai och Göran Tagesson har varit adjungerade till AU.

Göran Grefbäck har varit styrelsens representant i Vadstena folkhögskolas styrelse med Christer Planander som suppleant.

Revisorer

Av årsmötet valda auktoriserade revisorn Björn Ljunggren med auktoriserade revisorn Stig Byström som suppleant

av Länsstyrelsen utsedd revisor Christian Antonsson med Dick Svensson som suppleant

av Vadstena kommun utsedd revisor bankkamrer Stig Andersson med banktjänsteman Jörgen Karlsson som suppleant.

Samtliga revisorer och revisorssuppleanter är valda för en tid av ett år.

Valnämnd

Till valnämnd utsågs vid årsmötet Mats Gilstring (sammankallande), Sven-Ola Svensson och Hans Lundbergh med Nils Engström (t) som suppleant.

Bjälboplatset/Nunneklostret

Hotellrörelsen har sedan 1989.04.01 uthyrt till Vadstena kommun, som i sin tur har ett pågående avtal med källarmästare Johan Milton. Markvärden, med undantag av Hjerstedtska villans trädgård, sköts av kommunen.

Byggnaderna har under december åter upplåtits för den sk Gammeljul, en julmarknad som anordnas av Turistnämnden i Vadstena. Arrangemanget var välbesökt.

Folkhögskolan har förhyrt kapitelsalen i Nunneklostret för samlingar och musikundervisning. Sommartid har kvällsgudstjänster hållits i samma sal, som också använts för bröllop och dop. Societas Sanctae Birgittae disponerar visst utrymme i Bjälboplatset och Munkklostret.

Vid turistvisningar har ett stort antal personer besökt Bjälboplatset. Kommunen skall för dessa visningar avtalsenligt betala en ersättning om 25.623 kr.

Kulturell verksamhet

Vårens Vadstenahelg avhölls den 3-5 april 1992 under temat *Birgittas berömda bok*. Kanslirådet Fredrik Vahlquist talade om "Birgittas berömda bok från 1492 - hur uppenbarelserna första gången trycktes". Mereth Lindgren presenterade träsnitten i Ghotanutgåvan och deras föregångare i illuminerade manuskript. Även ett annat

500-årsminne aktualiserades genom att Göran Grefbäck talade om S Brynolf av Skara, saligförklarad 1492.

Höstens Vadstenahelg den 16-18 oktober 1992 hade temat *Prins Eugen - målarprens och Birgittavän*. F överintendenten Dag Widman talade om prins Eugen som konstnär och kulturfurste och Sven E Noreen om prins Eugen i hans egenskap av Birgittastiftelsens förste och mångåriga ordförande. En utflykt gjordes till Örgården och Örberga kyrka, varvid Åke Nisbeth presenterade kalkmålningarna i kyrkan.

Birgittaårets avslutning markerades av en ovanlig manifestation den 7-8 oktober 1992. Ett antal Birgittasystrar från Rom med generalabbedissan m. Tekla Famiglietti i spetsen besökte Vadstena, ett besök som organiserats i första hand av Vadstena församling men med hjälp av bl a Birgittastiftelsen. För första gången sedan 1500-talet avlade fyra Birgittasystrar sina eviga löften i Vadstena klosterkyrka, nu i närvaro av bl a biskopen Hubertus Brandenburg, kardinalen Edward Cassidy, ärkebiskopen Bertil Werkström samt biskoparna Martin Lönnebo och Bertil Gärtner. Även bl a ambassadören vid den Heliga Stolen Lars Bergquist samt landshövdingen Rolf Wirten var närvarande vid denna historiska händelse. Vidare deltog cirka 550 polska pilgrimer, bland vilka märktes ärkebiskopen Dabrowski från Warszawa samt monsignore Jankowski, kyrkoherde i Birgittakyrkan i Gdansk. Arbetare från Gdansk, på vilkas arbetshjälmor ordet "Solidaritet" kunde läsas, bildade hedersvakt, och en polsk blåsorkester medverkade. På kvällen firades en ekumenisk vesper, följd av en festmåltid i Kungasalen. Inbjudare var tillsammans med Birgittastiftelsen Vadstena församling och kommun samt Societas Sanctae Birgittae.

Bibliotek

Bibliotekarien Gunilla Noreen har utan ersättning fungerat som stiftelsens bibliotekarie.

Bibliotheca Birgittina har under året mottagit viktiga tillskott (se separat förteckning). En latinsk utgåva av Birgittas uppenbarelser, tryckt i Nirnberg 1517, har inköpts vid Auktionsverkets kvalitetsauktion.

Anslag och gåvor

Oscar och Maria Ekmans donationsfond: 32.000 kr.

Ekonomi

För uppgifter om stiftelsens ekonomi vid utgången av år 1992 hänvisas till separat balans- och resultaträkning samt till revisorernas berättelse.

För styrelsen

Rof Wirten
ordförande

Mereth Lindgren
sekreterare